

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Хмельницької області** щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2023 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Хмельницької області в III кварталі 2023 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Хмельницької області у III кварталі 2023 року свідчать, що, зважаючи на регулярні ракетні атаки, респонденти очікують скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та стримано оцінюють майбутній фінансово-економічний стан своїх підприємств у наступні 12 місяців. Інфляційні очікування послабилися. Девальваційні очікування залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **скорочення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 13.3% (у II кварталі 2023 року – 0.0%) (графік 1). У цілому по Україні – 9.8%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги нижчими темпами:** 80.0% респондентів очікують, що зростання споживчих цін не перевищить 15.0% (у попередньому кварталі – 60.0%), у цілому по Україні – 52.2%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають воєнні дії, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікує 66.7% респондентів (як у попередньому кварталі), у цілому по Україні – 72.4%;
- **фінансово-економічний стан підприємств на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 6.7%). У цілому по Україні – 6.0% (таблиця);
- **збільшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції на внутрішньому ринку вищими темпами:** баланс відповідей – 35.7% (у попередньому кварталі – 26.7%). Водночас очікується, що обсяги реалізації продукції на зовнішньому ринку залишаться без змін: баланс відповідей – 0.0% (як у II кварталі 2023 року). У цілому по Україні баланси відповідей – 16.8% і 10.6% відповідно;
- **збільшення обсягу інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт нижчими темпами:** баланс відповідей – 13.3% (у II кварталі 2023 року – 26.7%). Респонденти також очікують збільшення інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар: баланс відповідей – 26.7% (як у попередньому кварталі). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 2.2% та 8.8% відповідно (таблиця);
- **збільшення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – 6.7% (у попередньому кварталі – «мінус» 6.7%) (графік 4). У цілому по Україні очікується зменшення кількості працівників – «мінус» 7.0%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купують підприємства:** баланс відповідей – 73.3% (у попередньому кварталі – 80.0%) (графік 6). Також респонденти очікують **прискорення зростання цін на товари/послуги власного виробництва:** баланс відповідей – 53.3% (у II кварталі 2023 року – 28.6%). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину і матеріали, а також курс гривні до іноземних валют та вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **зростання витрат на одиницю продукції вищими темпами:** баланс відповідей – 30.8% (у попередньому кварталі – 21.4%). Респонденти також очікують **зростання витрат на оплату праці одного найманого працівника:** баланс відповідей – 57.1% (у II кварталі 2023 року – 60.0%) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств області нарощувати виробництво, респонденти продовжують називати воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на сировину та матеріали, а також енергоносії (графік 5).

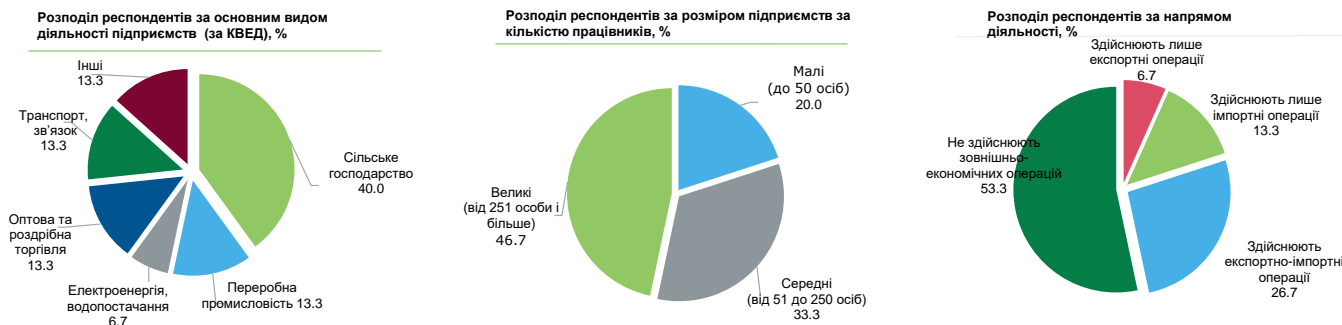
Респонденти очікують, що **потреби підприємств у позикових коштах найближчим часом зменшаться** (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити (їх частка зросла до 46.7%), надають перевагу запозиченням у національній валюті. Оцінки умов доступу до банківських кредитів останнім часом помітно послабилися, але залишаються жорсткими (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами, наявність інших джерел фінансування та надмірні вимоги до застави – головні стримуючі чинники залучення кредитних ресурсів (графік 10).

Усі респонденти області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках, у цілому по Україні – 94.9%.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

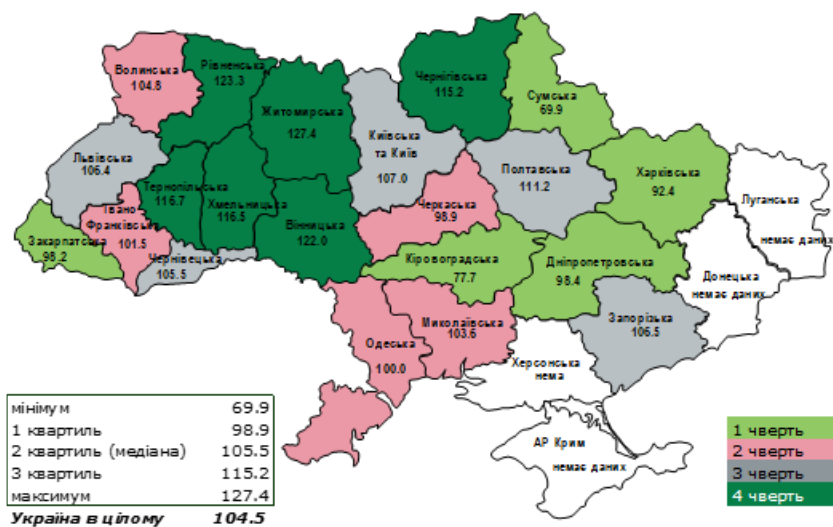
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств поліпшився й оцінюється як добрий:** баланс відповідей – 33.3% (у попередньому кварталі – 6.7%). У цілому по Україні респонденти оцінюють поточний фінансово-економічний стан підприємств як поганий – «мінус» 5.8%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва** знизився та є нижчий, ніж нормальний: баланс відповідей – «мінус» 18.2% (у II кварталі 2023 року – 20.0%);
- **підприємства області працюють на межі виробничих потужностей:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 13.3%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 31 липня – 25 серпня 2023 року;
- опитано всього 15 підприємств;
- репрезентативна за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

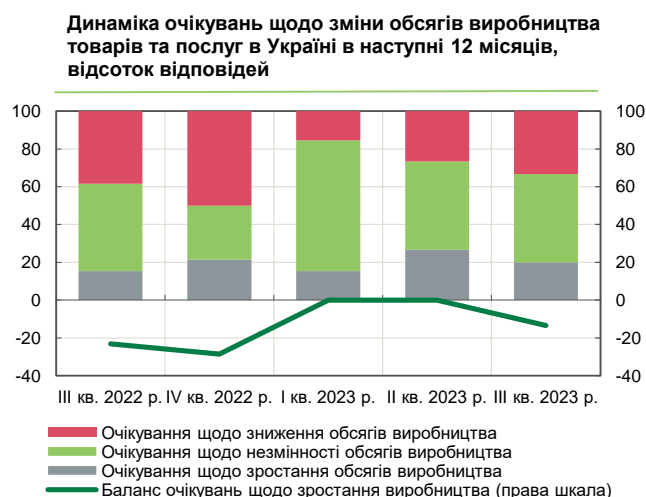
*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Хмельницької області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2022 р.	IV кв. 2022 р.	I кв. 2023 р.	II кв. 2023 р.	III кв. 2023 р.
фінансово-економічного стану	-42.9	-14.3	-8.3	-6.7	0.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-14.3	7.1	7.7	26.7	35.7
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-38.5	7.1	-27.3	26.7	13.3
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-7.1	7.1	7.7	26.7	26.7
кількості працівників	-7.1	-14.3	-7.7	-6.7	6.7

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

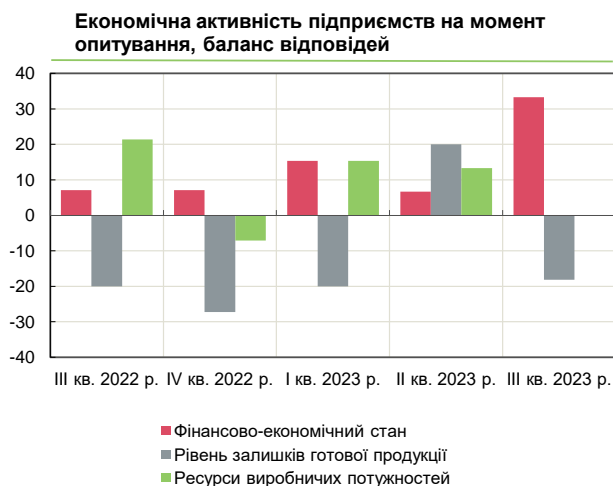
Графік 1

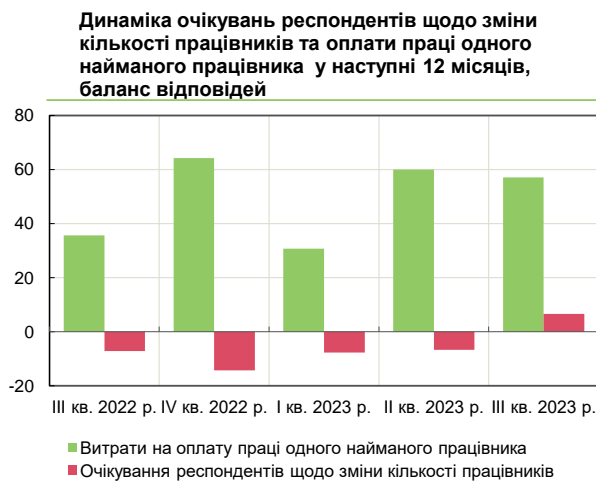
Графік 2

Графік 3

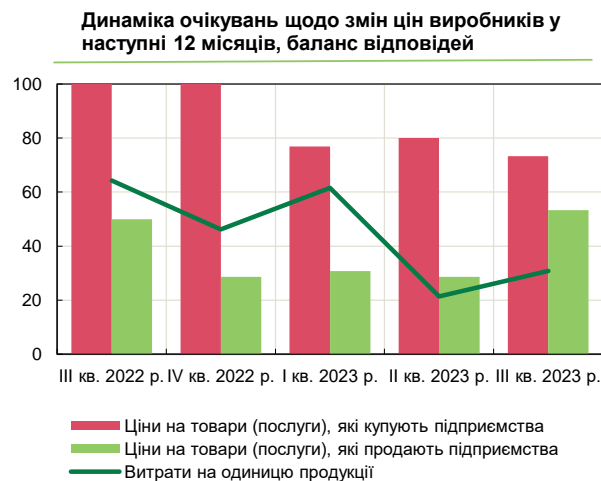
Графік 4

Графік 5

Графік 6

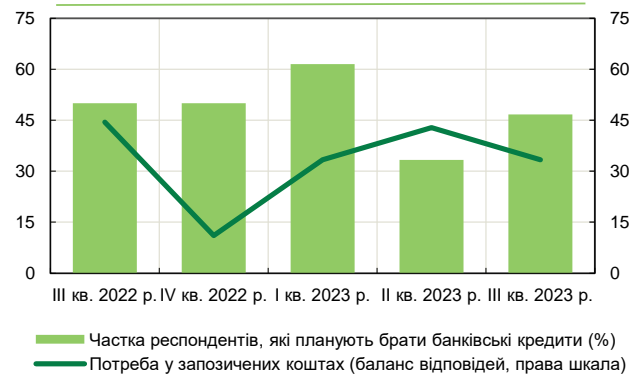
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

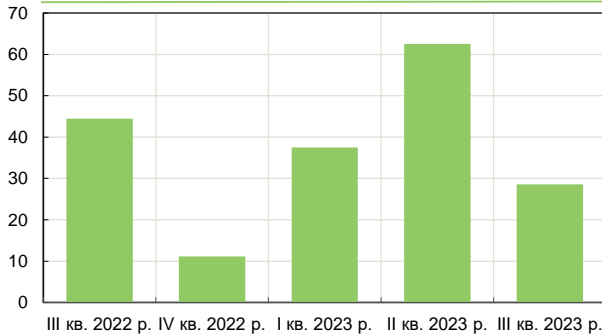
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

